

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2016 - 2025

Stawiguda 2016

Spis treści

Spis treści

Wstęp	4
Metodologia opracowania strategii.....	4
I. Diagnoza stanu istniejącego	7
2.1. Charakterystyka ogólna Gminy.....	7
2.2. Historia	9
2.3. Warunki demograficzne	9
2.4. Gospodarka.....	14
2.5. Rynek pracy.....	15
2.6. Rolnictwo	15
2.7. Walory przyrodnicze	16
2.7.1. Rezerваты przyrody:	17
2.7.2. Użytki ekologiczne	18
2.7.3. Obszary chronionego krajobrazu.....	19
2.7.4. Obszary Natura 2000	19
2.7.5. Pomniki przyrody	20
2.7.6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	21
2.8. Infrastruktura	21
2.8.1. Sieć wodociągowa	21
2.8.2. Kanalizacja	21
2.8.3. Drogi.....	22
2.8.4. Gazownictwo	22
2.8.5. Zaopatrzenie w ciepło.....	22
2.8.6. Gospodarka odpadami	23
2.9. Oświata.....	23
2.10. Kultura.....	25
2.11. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	27
2.12. Sport	28
2.13. Pomoc społeczna	28
2.14. Zdrowie	32
II. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości (Analiza SWOT)	34
III. Wizja rozwoju gminy.....	36

IV. Cele strategiczne i operacyjne	37
Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury w Gminie	40
Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą ...	40
Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej	41
Cel operacyjny 1.3. Poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej	41
Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury społecznej	42
Cel operacyjny 1.5. Ochrona środowiska	42
Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy Gminy	43
Cel operacyjny 2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości ..	43
Cel operacyjny 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa, produkcji żywności ekologicznej, agroturystyki	44
Cel operacyjny 2.3 Promocja turystyczna gminy	44
Cel operacyjny 2.4 Rozwój ekonomii społecznej	45
Cel strategiczny 3. Rozwój społeczny Gminy	45
Cel operacyjny 3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	45
Cel operacyjny 3.2 Wysokiej jakości edukacja	46
Cel operacyjny 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej	46
Cel operacyjny 3.4 Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	47
Cel operacyjny 3.5 Wsparcie aktywizacji osób starszych	47
Cel operacyjny 3.6 Rozwój kultury	48
Cel operacyjny 3.7 Współpraca z gminami z kraju i z zagranicy	48
Cel strategiczny 4 Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców	48
Cel operacyjny 4.1 Zwiększone bezpieczeństwo komunikacyjne na terenie Gminy	48
Cel operacyjny 4.2 Zmniejszone zagrożenie przestępczością	49
Cel operacyjny 4.3 Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ochrona przed powodziami	49
V. Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi	51
VI Wdrażanie i monitoring strategii	55

Wstęp

Pierwsza Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda została opracowana w roku 1998. W roku 2009 została zaktualizowana, obowiązywała do 2015 roku. Ujęto w niej najważniejsze plany i zamierzenia, potrzeby i oczekiwania społeczności Gminy. W ciągu lat, które upłynęły, zaszła ogromna ilość zmian w sytuacji gminy oraz w jej otoczeniu. Od 2009 roku zmieniła się sytuacja społeczno-gospodarcza gminy, powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego. W dużej mierze zmiany związane są z funkcjonowaniem naszego kraju w Unii Europejskiej, co znacznie wpłynęło na możliwości rozwojowe gminy. Pojawiła się możliwość wykorzystania środków europejskich, obecnie widać już efekty ich oddziaływania. Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda jest dokumentem kluczowym przy ubieganiu się o dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez gminę ze środków pomocowych, w tym Unii Europejskiej. Większość z zaplanowanych zadań z poprzedniej strategii zostały podjęte lub zrealizowane. Część zadań zdezaktualizowała się. Następują zmiany demograficzne, zmienia się sytuacja na rynku pracy, w systemie pomocy społecznej. Zmienia się również otoczenie Gminy – rozwijają się sąsiednie gminy, Olsztyn, prowadzone są inwestycje, które oddziałują na Gminę Stawiguda. Wszystko to powoduje, że niezbędna stała się potrzeba aktualizacji Strategii.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stawiguda przyjęto na lata 2016-2025, zatem w całości wpisuje się w ona w obecny okres programowania budżetu Unii Europejskiej. Daje jednocześnie perspektywę działania po zakończeniu obecnego okresu programowania. Gmina swój rozwój programuje nie tylko w oparciu o możliwości pozyskiwania pieniędzy z Unii Europejskiej, ale planuje szerzej, uwzględniając wszelkie potrzeby mieszkańców.

Metodologia opracowania strategii

Podczas pracy nad tworzeniem dokumentu strategii wykorzystano zróżnicowane metody i techniki projektowe i badawcze.

W pierwszej kolejności przeprowadzono analizę obowiązujących obecnie dokumentów strategicznych funkcjonujących na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju. Przeanalizowano zapisy tych dokumentów pod kątem ich praktycznego stosowania oraz wpływu na Gminę Stawiguda.

Podczas przeprowadzania diagnozy sytuacji społecznej na terenie Gminy Stawiguda opierano się analizie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z ogólnodostępnych baz danych, jak na przykład z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz bezpośrednio od przedstawicieli urzędów i instytucji na poziomie gminy, powiatu, a także województwa.

Opracowanie strategii zostało poprzedzone przeprowadzeniem badań ankietowych w środowisku lokalnym gminy i przygotowaniem osobnej diagnozy zawierającej informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społecznej i ekonomicznej. Wyniki badań zawarte są w części diagnostycznej strategii.

W ramach projektu tworzenia dokumentu strategii, w Urzędzie Gminy w Stawigudzie odbyły się spotkanie robocze w dniach 18.12.2015 r., 8.01.2016 r. i 28.01.2016, w których udział wzięli przedstawiciele Urzędu Gminy Stawiguda oraz instytucji mu podległych. W trzecim spotkaniu udział wzięli przewodniczący komisji Rady Gminy. Na spotkaniach wypracowano wspólnie z uczestnikami założenia zawarte w analizie SWOT - zawartej w niniejszym dokumencie, a także główne obszary problemowe, cele i działania, jakimi powinna zajmować się strategia.

Analiza SWOT, to metoda szeroko stosowana pierwotnie w sektorze prywatnych przedsiębiorstw a obecnie także w programowaniu i planowaniu społeczno-gospodarczym. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths – Mocne, silne strony;
- Weaknesses – słabe strony;
- Opportunities – możliwości, szanse;
- Threats – zagrożenia.

Dwie pierwsze z wyżej wymienionych ocen należą do kategorii uwarunkowań wewnętrznych, a więc zależą bezpośrednio od potencjału ekonomicznego i społecznego danego terenu, jego położenia czy stanu środowiska. Dwie pozostałe oceny to uwarunkowania zewnętrzne, czyli procesy makroekonomiczne i otoczenie konkurencyjne.

O ile dwie pierwsze kategorie, jako mocne i słabe strony danego obszaru, w dużej części możemy kształtować, o tyle w dwóch następnych musimy określić szanse i zagrożenia, jakimi mogą być dla Gminy Stawiguda procesy zachodzące „na zewnątrz”, warunkujące jego rozwój, lecz na które nie mamy bezpośredniego wpływu.

Przystępując do przygotowywania analizy SWOT w Gminie Stawiguda, zdefiniowano zakresy poszczególnych ocen:

- **Mocne strony** – są to obszary, w których obecne działania uważane są przez większość jako skuteczne, tak w odniesieniu do dzisiejszych, jak i przyszłych potrzeb, a stosowane metody oraz mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. Są to generalnie zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania przyszłego rozwoju, a na ich kształt ma wpływ zarówno władza samorządowa, jak i społeczność gminy.
- **Słabe strony** – to obszary występowania zjawisk, co do których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wytworzono skutecznych mechanizmów zarządzania, czy też nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu szans rozwojowych. Są to zjawiska negatywne, ale możliwe do zmiany w obrębie gminy.

- **Szanse** – to sfera działań i zjawisk, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces rozwoju społeczno-gospodarczego. Oceniając szanse, wskazywano prawdopodobieństwo ich powstania i ewentualny czas trwania. Zjawiska te mają charakter pozytywny z punktu widzenia możliwości rozwojowych Gminy Stawiguda, jednakże wpływ na ich zaistnienie leży poza bezpośrednim, teraźniejszym zasięgiem władz i społeczności Gminy Stawiguda.
- **Zagrożenia** – to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą w przyszłości pooddziaływały na nasze planowane działania, mając niekorzystny wpływ na rozwój Gminy Stawiguda. Konieczne jest w tym przypadku określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w procesie rozwoju gminy. Zagrożenia są zjawiskiem negatywnym, lecz ich występowanie leży poza możliwościami naszego bezpośredniego oddziaływania.

Niniejszy dokument składa się z czterech zasadniczych części. Część pierwsza to opis istniejącej sytuacji (diagnoza stanu gminy), druga to opis obecnych i przyszłych problemów oraz szans rozwojowych (analiza SWOT). Część trzecia natomiast dotyczy obszarów strategicznych i celów operacyjnych oraz działań planowanych do realizacji przez gminę. Ostatnia część opisuje sposób monitorowania działań podjętych w strategii.

I. Diagnoza stanu istniejącego

2.1. Charakterystyka ogólna Gminy

Gmina Stawiguda położona jest w północnej Polsce, w centralnej części województwa warmińsko- mazurskiego w powiecie olsztyńskim, swoją północną granicą sąsiaduje z Olsztynem.

Mapa nr 1 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w Polsce.

Źródło: Materiał własny

Gmina Stawiguda położona jest w następujących odległościach od większych miast:

Olsztyn – 14 km

Warszawa – 200 km

Gdańsk – 176 km

Gmina Stawiguda położona jest w obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna. Porozumienie administracyjne w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna zostało podpisane dnia 06.03.2014 r. Związek ZIT MOF Olsztyna tworzą: Miasto Olsztyn, Gmina Barczewo, Gmina Purda, Gmina Stawiguda, Gmina Gietrzwałd, Gmina Jonkowo, Gmina Dywity, Powiat Olsztyński.

Mapa nr 2 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w powiecie olsztyńskim.

Źródło: Urząd Gminy w Stawiguda

Gmina podzielona jest na 13 sołectw: Bartąg, Bartązek, Dorotwo, Gągławki, Gryżliny, Jaroty, Majdy-Kręsk, Miodówko-Zezuj, Pluski-Rybaki, Ruś, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój. W skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Bartąg, Dorotowo, Gągławki, Gryżliny, Jaroty, Kręsk, Majdy, Miodówko, Pluski, Ruś, Rybaki, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój, Zielonowo, Bartązek, Zezuj, Zazdrość.

Przez gminę bezpośrednio przebiega droga krajowa nr 51, biegnąca z Olsztynka do Bezled, prowadząca w swoim przebiegu przez stolicę województwa - Olsztyn. Stanowi ona jeden z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w województwie warmińsko-mazurskim. Ma też wpływ rozwój gospodarczy i społeczny gminy. Na terenie gminy planowany jest również przebieg obwodnicy Olsztyna w ciągu drogi krajowej nr 16.

Gmina Stawiguda jest gminą dobrze skomunikowaną z miastami. Przez gminę przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Olsztynem. Przystanki kolejowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Gryżliny, Stawiguda, Gągławki, Bartąg. Komunikację zapewniają również usługi świadczone przez transport samochodowy – autobusy i busy. Kursy realizowane są bardzo często – np. do Olsztyna busy i autobusy odjeżdżają średnio po kilka razy na godzinę. Jednocześnie gmina jest słabo skomunikowana wewnętrznie. Duża część miejscowości nie ma żadnego połączenia ani ze Stawigudą, ani z Olsztynem.

Gmina Stawiguda zajmuje 225,52 km kw. powierzchni. Charakterystyka gruntów (dane z ewidencji gruntów, Starostwo Powiatowe w Olsztynie, stan na 01.01.2015 r.) w gminie przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 4 960 ha;
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 12 670 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 024 ha;
- grunty pod wodami – 3 172 ha.

Układ przestrzenny Gminy Stawiguda można podzielić na trzy obszary:

1. Miejscowości znajdujące się najbliżej granic administracyjnych Olsztyna – często zamieszkiwane przez osoby, które wyprowadziły się z miasta na wieś. Znajdują się tu zarówno bloki mieszkalne, jak i osiedla domów jednorodzinnych.
2. Wieś Stawiguda z okolicznymi miejscowościami.
3. Rozległe tereny leśne, na których znajdują się słabo skomunikowane niewielkie miejscowości.

Różnorodność osadnictwa i specyfika terenów sprawia, że w gminie występuje szeroki wachlarz problemów i wyzwań, z jakimi spotykają się miejscowości leżące w bezpośredniej bliskości dużych miast.

2.2. Historia

Historia gminy Stawiguda sięga pierwszej połowy XIV wieku. W 1335 roku w miejscowości Bartążek wzniesiono niewielki zamek, wokół którego kapituła warmińska zorganizowała własny majątek ziemski. W 1345 roku powstała wieś Bartąg a w 1349 Tomaszkowo. Bartąg był wielokrotnie niszczone podczas wojen polsko krzyżackich w XVI wieku, a także w 1807 roku przez wojska francuskie. W 1348 roku założono Dorotowo a w 1357 roku Stawigudę, której pierwsza nazwa brzmiała Stabegoide.

Do najważniejszych wydarzeń w historii wsi należą:

- próba założenia w 1786 r. przez biskupa warmińskiego Ignacego Krasickiego szkoły, chłopcy odmówili jednak płacenia na jej utrzymanie,
- założenie biblioteki Towarzystwa Czytelni Ludowych w drugiej połowie XIX w.,
- podczas II wojny światowej Niemcy zakładają tu podobóz dla jeńców rosyjskich i włoskich,
- po 1945 r. Stawigudzie zostaje nadany status wsi gminnej.

Na terenie Gminy znajduje się 172 obiekty zabytkowe. Należą do nich m.in.:

- kościół w Bartągu
- cmentarze w Bartągu
- budynek dworca kolejowego w Bartągu
- budynki i park w zespole dworsko-folwarcznym w Bartążku
- budynki i park w zespole dworsko-folwarcznym w Gągławkach
- kościół i cmentarz w Gryźlinach
- Dom Dziecka w Gryźlinach
- Dom Polski w Pluskach
- młyn wodny w Rusi
- kościół i cmentarz w Stawigudzie
- budynki mieszkalne i gospodarcze
- kapliczki przydrożne
- aleje przydrożne.

2.3. Warunki demograficzne

Gminę Stawiguda w dniu 30 06 2015 roku zamieszkiwało 7 943 osoby (definicja zamieszkania zgodnie z Kodeksem cywilnym).

Tabela nr 1 przedstawia liczbę stałych mieszkańców poszczególnych miejscowości w gminie Stawiguda na przestrzeni lat 2010-2015

Tabela nr 2 Liczba mieszkańców miejscowości w Gminie Stawiguda w latach 2010-2015

Miejscowość:	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bartąg	863	953	1106	1186	1315	1375
Bartążek	299	318	325	325	324	321
Dorotowo	358	391	419	441	445	457
Gąglawki	256	259	264	261	259	257
Gryżliny	557	561	552	549	550	548
Jaroty	566	715	833	1012	1058	1104
Kręsk	26	26	26	24	24	23
Majdy	115	125	131	137	144	140
Miodówko	138	143	139	138	140	144
Pluski	325	330	353	342	337	334
Rybaki	49	49	46	45	45	44
Ruś	423	440	456	449	456	454
Stawiguda	1688	1719	1763	1824	1832	1829
Tomaszkowo	545	584	622	639	638	647
Wymój	183	185	198	204	211	213
Zezuj	18	18	19	18	18	17
Zielonowo	25	25	26	26	26	26
Binduga	1	1	1	1	1	1
Zazdrość	11	9	9	9	9	9
RAZEM:	6445	6848	7242	7696	7832	7943

Źródło: dane Urząd Gminy Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba ludności gminy Stawiguda zwiększa się z każdym rokiem. W latach 2010 – 2015 liczba mieszkańców Gminy Stawiguda wzrosła o 23%. Jest to spowodowane migracją mieszkańców Olsztyna do gmin ościennych oraz budową osiedli bloków mieszkalnych przy granicy z miastem. Największy wzrost mieszkańców odnotowuje miejscowość Jaroty – jest to wzrost w latach 2010-2015 o 95%. Proces ten tworzy wiele wyzwań, na które władze gminy muszą znaleźć rozwiązania. W 2014 roku w Gminie Stawiguda gęstość zaludnienia wyniosła 34 osoby na każdy kilometr kwadratowy i był to wskaźnik rosnący nieprzerwanie w latach 2010 – 2014.

Tabela nr 3 Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Stawiguda w latach 2010 -2014.

Lata	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
2010	29
2011	30
2012	32
2013	33
2014	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie danych zawartych w powyższych tabelach można zauważyć, iż zarówno liczba mieszkańców gminy, jak i gęstość zaludnienia rokrocznie rośnie.

Tabela nr 4 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Stawiguda w latach 2010 – 2014.

Lata	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)
2010	1054	17	4650	73	657	10
2011	1178	17	4884	73	713	10
2012	1253	17,5	5087	72	765	10,5
2013	1321	18	5230	71	847	11
2014	1378	18	5378	70	900	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela nr 4 pokazuje wyraźny trend w postaci spadku w % osób w wieku produkcyjnym wraz ze znacznym wzrostem % osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Powodem takiej tendencji może być przeprowadzanie się do gminy osób młodych z dziećmi oraz emerytów. Tezę tą potwierdza poniższa tabela przedstawiająca liczbę urodzeń w latach 2011-2014 r.

Tabela nr 5 Liczba urodzeń

Rok	Liczba urodzeń
2007	88
2008	103
2009	94
2010	114
2011	111
2014	111

Dane: Główny Urząd Statystyczny

Tabela nr 6 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stawiguda w dniu 31 12 2014 roku.

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców
0-9	1028
10-19	725
20-29	1067
30-39	1612
40-49	1066
50-59	1029
60-69	738
70+	792

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż najliczniejszą grupę mieszkańców Gminy Stawiguda stanowią osoby w wieku 30-39 lat, co jest faktem korzystnym z demograficznego punktu widzenia. Podobnie jak w porównaniu liczba osób w wieku ponad 70 lat (792 osób) oraz liczba osób w wieku 0-9 lat (1028 osób). Wskazuje to, że społeczeństwo gminy jest społeczeństwem stosunkowo młodym, skutkuje jednak potrzebą dużego nacisku na sprawy rodzinne i edukację.

Tabela nr 7 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Przedział wiekowy	Lata	Liczba mieszkańców	% ogółu	Trend
0-19	2011	1559	22	
	2012	1636	22	
	2013	1689	22	
	2014	1753	22	
20-39	2011	2410	34	
	2012	2534	34	
	2013	2630	34	
	2014	2674	33	
40-59	2011	1906	27	
	2012	1966	26	
	2013	2014	26	
	2014	2095	26	
60+	2011	1275	18	
	2012	1350	18	
	2013	1460	19	
	2014	1530	19	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż w latach 2011-2014 w Stawiguda zaszły zmiany demograficzne. Odsetek liczby osób starszych - w wieku powyżej 60 roku życia wzrosła z poziomu 17,8 % w roku 2011 do poziomu 19 % w roku 2014. Utrzymywanie się takiego trendu może spowodować bardzo niekorzystne konsekwencje

dla gospodarki w Stawiguda, która w dłuższej perspektywie czasowej może zacząć cierpieć na brak osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym. Rosnąć będzie liczba osób starszych, które wymagać będą opieki oraz specjalistycznych usług ze strony młodszych mieszkańców Gminy jak również podjęcia konkretnych działań ze strony władz Gminy oraz jednostek podległych.

Tabela nr 8 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Lata	Gmina Stawiguda
Urodzenia	
2011	106
2012	102
2013	98
2014	111
Zgony	
2011	43
2012	38
2013	37
2014	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego ma za zadanie ukazanie stosunku liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. W tabeli nr 9 wskazano wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014

Tabela nr 9 Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014

Lata	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2011	45	51,3	15,3
2012	46,1	51,8	15,7
2013	47,8	54,9	16,9
2014	48,6	56,1	17,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują niekorzystne z punktu demograficznego procesy następujące w Gminie Stawiguda. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w latach 2011 – 2014 systematycznie rośnie, co jest pozytywną oznaką, jednak wzrasta również liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przypadających na osoby w wieku produkcyjnym, co jest negatywnym sygnałem procesu starzenia się społeczeństwa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy warunków demograficznych Gminy Stawiguda można wysnuć następujące wnioski: na teren gminy następuje migracja byłych mieszkańców Olsztyna, liczba mieszkańców zdecydowanie zwiększa się, co nie jest jednak spowodowane liczbą urodzeń, społeczeństwo starzeje się.

Niezbędna jest w kolejnych latach polityka społeczna, skierowana na aktywne wspieranie osób młodych atrakcyjną ofertą w zakresie warunków życia, w tym ofertą edukacyjną, oraz prorodzinnej polityki prorodzinnej, uwzględniającej potrzeby i korzyści osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Istotne są również działania mające na celu integrację nowych mieszkańców z dotychczasowymi, pozwalające na identyfikację z gminą i przenoszące ośrodek życia z Olsztyna na Gminę Stawiguda.

2.4. Gospodarka

Liczba wpisów w CEIDG wg głównego miejsca wykonywania działalności na terenie gminy Stawiguda wynosi 721 (stan na 01.12.2015). W tym 587 firm jest aktywnych, zawieszonych – 89, a 45 prowadzonych jest wyłącznie w formie spółki cywilnej. W rejestrze wg miejsca zamieszkania przedsiębiorcy na terenie gminy funkcjonuje 890 firm, z tego 736 jest aktywnych, 55 działa wyłącznie w formie spółki cywilnej, a 99 jest zawieszonych.

Na przestrzeni ostatnich lat widać stały wzrost liczby nowych wpisów do CEEID. W 2013 roku dokonano 61 wpisów, w 2014 r. – 73, a w 2015 r. – 82 wpisy. Przedsiębiorcy stanowią 11% ogólnej liczby mieszkańców.

Główne branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa w gminie to:

- handlowo-usługowa
- transportowa
- budowlana
- restauracyjno-hotelowa.

Główni pracodawcy w Gminie Stawiguda (z wyłączeniem usług hotelarskich i gastronomicznych)

Nazwa firmy	Adres	Branża
Mazurskie Miody	11-034 Tomaszkowo	Producent miódów pitnych
Inter-Parts sp. z o. o. SKA	Ul. Jarzębinowa 4, 11-034 Stawiguda	Hurtownia części samochodowych
KARO	Ul. Olsztyńska 31, 11-034 Stawiguda	Producent okien drewnianych
CEDAT sp. z o. o.	Ul. Przemysłowa, 11-034 Stawiguda	Producent wyrobów chemii budowlanej
Kons-Dach Firma Eugeniusz Tylicki	Ul. Ogrodowa, 11-034 Stawiguda	Producent dachów i rynien
PPHW Meble Stylowe Paweł Kotwicki	Ul. Warmińska 39, 11-034 Stawiguda	Producent mebli stylowych
Drukarnia SITO	Ul. Dębowa 22, 11-034 Stawiguda	Drukarnia
Warmia Park	Ul. Pluszna 36, 11-034 Stawiguda	Hotel SPA
Barwa System sp. z o.o.	Ul. Przemysłowa 21, 11-034 Stawiguda	Produkcja podwieszanych sufitów
PANARTIC sp. z o. o.	Ul. Warmińska 39, 11-034 Stawiguda	Produkcja owoców morza w zalewie
Zakład Produkcyjny DOREX	Dorotowo 68a, 11-034 Stawiguda	Produkcja klei i rozpuszczalników
POLPROGRES	Ul. Warszawska 25a, 11-034 Stawiguda	Drukarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Stawiguda

2.5. Rynek pracy

W dniu 31 październik 2015 roku w Gminie Stawiguda w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 278 osoby, w tym 152 kobiety i 126 mężczyzn.

Tabela nr 10 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Stawiguda w latach 2012 – 2015.

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2011	295	147	148
2012	370	180	190
2013	377	191	186
2014	307	156	151
31 10 2015	278	152	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych ukazanych w tabeli nr 10 można zauważyć, iż liczba osób bezrobotnych po wzroście w latach 2011-2013 w latach 2013-2015 spadła.

Tabela nr 11 Procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011 - 2014.

Lata	Ogółem (%)	Kobiety (%)	Mężczyźni (%)
2011	6,3	6,6	6,1
2012	7,6	8,1	7,2
2013	7,5	7,7	7,3
2014	6,0	6,1	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można stwierdzić, iż procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym po wzroście w latach 2012-2013 uległ zmniejszeniu. Większy odsetek procentowego wskaźnika liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowią kobiety.

2.6. Rolnictwo

Gmina Stawiguda nie zalicza się do gmin rolniczych. Rolnictwo charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych.

Liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne:

- gospodarstwa do 5 ha – 285
- gospodarstwa do 50 ha – 95
- gospodarstwa powyżej 50 ha – 1
- gospodarstwa powyżej 100 ha – 5

Liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne:

- - gospodarstwa do 5 ha – 22
- - gospodarstwa do 50 ha – 20
- - Gospodarstwa powyżej 50 ha – 1

– - gospodarstwa powyżej 100 ha – 4

Bliskość aglomeracji olsztyńskiej powoduje znaczny rozwój budownictwa, zajmowanie terenów rolniczych pod bloki i domy. Ma negatywny wpływ na rozwój rolnictwa. Perspektywą rolnictwa jest prowadzenie upraw ekologicznych i specjalistycznych.

2.7. Walory przyrodnicze

Gmina Stawiguda zaliczana jest do najciekawszych obszarów Warmii i Mazur. Położona jest w granicach mezoregionu Pojezierze Olsztyńskie. Dominuje tu młody krajobraz polodowcowy z licznymi wzgórzami morenowymi, jeziorami i rozległymi lasami. Są to elementy, które decydują o wysokich walorach turystycznych.

Gmina Stawiguda należy do grupy najbardziej lesistych gmin województwa warmińsko – mazurskiego. Lasy stanowią 56% powierzchni. Są to w większości kompleksy leśne wchodzące w skład Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, drugiego pod względem wielkości obszaru leśnego Warmii i Mazur.

14,24% powierzchni gminy stanowią wody powierzchniowe. Występują tu trzy duże jeziora: j. Łańskie – największe jezioro Pojezierza Olsztyńskiego (1070 ha powierzchni i 53 m głębokości), j. Pluszne (867,5 ha i 52 m głębokości) i j. Wulpińskie (683,5 ha i 54,6 m głębokości). Przez j. Łańskie i wschodnią część gminy przepływa rzeka Łyna, mająca na odcinku pomiędzy j. Łańskim a miejscowością Ruś charakter rzeki podgórskiej o bystrym nurcie. Rzeka tworzy tu malownicze przełomy. W zachodniej części gminy, koło Gryżlin swój początek bierze druga pod względem długości rzeka Pasłęka.

Na terenie gminy występuje wiele rzadkich gatunków zwierząt m.in. żółw błotny i bocian czarny. Spośród roślin warto zwrócić uwagę na takie rośliny jak: zimoziół północny, pełnik europejski, czosnek niedźwiedzi, wawrzynek wilczelyko, storczyk – gnieźnik leśny, widłak, cis, pióropusznik strusi, zawilec, sasanka,. Wielką osobliwością jest bogate stanowisko znajdujące się niedaleko Plusek innego, rzadkiego storczyka – tajeży jednostronnej.

W stawigudzkich lasach żyje wiele gatunków zwierząt. Występują tu zarówno popularne gatunki zwierząt, tj. sarny, jelenie, dziki, lisy, borsuki, jak i rzadziej spotykane. W lasach położonych po wschodniej stronie j. Łańskiego obserwowane są regularnie wilki. W pobliżu j. Jełguń wykryto stanowisko bardzo rzadkiego w regionie gryzonia – popielicy. Z jeziorami i ciekami związane jest występowanie wydry, bobra, norki amerykańskiej. Z ptaków można zaobserwować m.in.: bociana czarnego, kaczkę gągoła, tracza nurogęsiego, czaplę siwą, kormorana, cyraneczki, świstuny, królewskie łabędzie, orły bieliki, rybołowy, kanie rude, kanie czarne, orlika krzykliwego. Z terenami podmokłymi, w tym ze śródleśnymi torfowiskami, wiąże się występowanie żurawi, a z korytem Łyny zimorodka. W lasach grądowych porastających obrzeża j. Ustrych oraz strome brzegi Łyny występuje muchołówka białoszyja. Spośród płazów na uwagę zasługują: traszka grzebieniasta, ropucha paskówka, kumak nizinny i rzekotka drzewna. Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworódkę, padalca oraz żmiję zygzakowatą. Wśród ryb, oprócz gatunków pospolitych, spotykane są także sielawa, sieja

i stynka. W j. Kielarskim występuje różanka – najmniejszy przedstawiciel naszych karpiowatych. Rozwój populacji niektórych z gatunków, np. kormoranów, może stanowić zagrożenie dla ekosystemu oraz produkcji rolniczej i rybnej.

Bogactwo przyrodnicze sprawia, że duże obszary gminy włączone są w rozbudowany system ochrony zasobów przyrody.

W rozdziałach od 2.7.1 do 2.7.6 omówiono niektóre zakazy obowiązujące na terenie Gminy, mające zastosowanie do poszczególnych form ochrony przyrody. Nadmienić jednak należy, że przy realizacji Strategii obowiązywać będą wszystkie zakazy o których mowa w art. 6 ustawy o ochronie przyrody, które ustanowiono w stosunku do tych form. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 inwestycje realizowane na terenie Gminy będą realizowane z uwzględnieniem planów ochrony oraz planów zadań ochronnych – wydawanych w formie zarządzenia RDOŚ w Olsztynie. W zakresie dotyczącym ochrony przyrody, w ramach ochrony gatunkowej, przy realizacji Strategii obowiązywać będą rozporządzenia wykonawcze tj. w szczególności:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz.1348),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz.1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz.1408)

2.7.1. Rezerваты przyrody:

Rezerwat przyrody „Las Warmiński” o powierzchni 1798,18 ha utworzony zarządzeniem MUPD z dn. 12.10.1982 r. (Mon. Pol. Nr 25 z 1982 r.) w celu zachowania obszarów leśnych o dużym stopniu naturalności oraz przełomowego odcinka rzeki Łyny, a także leżących tu jezior: Ustrych, Galik, Jelguń i Oczko. Na terenie rezerwatu, obok innych zakazów, obowiązuje zakaz wznoszenia budowli oraz zakładania i budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych.

Rezerwat „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. W obrębie gminy w skład rezerwatu wchodzi: rzeka Pasłęka oraz pasy gruntów wzdłuż niej położone, o szerokości 100 m na gruntach państwowych i 10 m na gruntach prywatnych. Rezerwat utworzony został zarządzeniem MLiPD z dn. 5.01.1970 r. (Mon. Pol. Nr 2 z 1970 r.). Ustanowiony został w celu ochrony bobrów. Na terenie rezerwatu między innymi obowiązuje zakaz przebywania osób do tego nie upoważnionych przez konserwatora przyrody (z wyjątkiem gruntów prywatnych) oraz zakaz wznoszenia budowli i urządzeń komunikacyjnych i innych technicznych.

2.7.2. Użytki ekologiczne

Lp.	Nazwa	Powierzchnia (ha)	Przedmiot ochrony	Akt powołania	Dziennik urzędowy
1	Pełnik w Rusi	---	stanowisko pełnika europejskiego <i>Trollius europaeus</i>	Rozporządzenie Nr 53 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz z 2007 r. Nr 1, poz. 2
2	Wyspa na Jeziorze Pluszne	4,51	szczególnie malownicza wyspa pośrodku jeziora, ostoja ptactwa wodnego	Rozporządzenie Nr 55 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Wyspa na Jeziorze Pluszne"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1688
3	Wyspy na jeziorach województwa warmińsko-mazurskiego	---	Wyspa Szeroki Ostrów, Wyspa Kępa, Wyspa Czarcia, wyspy na J. Wulpińskim, wyspy na J. Druglin, Wyspy na J. Niegocin, wyspy na J. Ryńskim, wyspy na J. Jagodne,	Rozporządzenie Nr 96 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Wyspy na jeziorach województwa warmińsko-mazurskiego"	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1729

Na terenie wymienionych użytków ekologicznych obowiązują między innymi zakazy pozyskiwania torfu, niszczenia drzew i roślinności, odwadniania terenu, wznoszenia obiektów budowlanych.

2.7.3. Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy znajdują się części następujących obszarów chronionego krajobrazu:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny, obejmujący rzekę poniżej Bartąga; wyznaczony Uchwałą nr VIII/2017/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszary Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny.
2. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, obejmujący południową i środkowo-wschodnią część terenu gminy; uchwała nr XV/284/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, uchwała nr XXXVII/755/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.
3. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki, obejmujący większość terenów w zachodniej części obszaru gminy; uchwała nr VIII/208/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki.

Na obszarach chronionego krajobrazu wprowadzone zostały między innymi następujące zakazy:

- zakaz lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji realizowanych cele publiczne,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym,
- zakaz organizowania rajdów samochodowych i motorowych.

2.7.4. Obszary Natura 2000

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 ze zm.) na obszarze gminy Stawiguda obszarami chronionymi programem natura 2000 są:

- Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Napiwodzko-Ramucka (kod obszaru PLB280007), Ostoja ptasia o randze europejskiej E 18. Krajowe odniesienie prawne do formy ochrony OSO - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie OSO Natura 2000.
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Napiwodzko-Ramucka (kod obszaru PLH280052).
- Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Pasłęki (kod obszaru PLB280002), Ostoja ptasia o randze europejskiej E 78. Krajowe odniesienie prawne do formy ochrony OSO - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie OSO Natura 2000.
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Rzeka Pasłęka (PLB280006).

2.7.5. Pomniki przyrody

W obrębie gminy znajduje się 12 obiektów uznanych przez Wojewodę za pomniki przyrody. Obiektami pomnikowymi są pojedyncze drzewa i ich grupy:

Tabela nr 12 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Stawiguda

Nr	Obiekt	Obwód (cm)	Wysokość (m)	Lokalizacja
1	2	3	4	5
72	Cis	63	3,5	Leś. Muchorowo Oddz. 135 /1971/
76	„Dąb Napoleona”	470	23	Leś. Pluski Oddz. 181 /1971/
77	Dąb	565	27	Leś. Pluski Oddz. 160g /1971/
80	Dąb	320	22	Leś. Grada Oddz. 139 /1971/
427	Lipa	630	24	Przy drodze na S skraju Wsi Bartążek
523	Dąb	420	26	Nad zatoką J. Łańskiego, 300 m NW od Starego Ramuka
613	Lipa o 3 pniach Lipa o 2 pniach Lipa Dąb	212;210;290 212;190; 330 235	25 26 22 24	Dorotowo, Przy drodze z Dorotowa do Olsztynka za Jeziorem Kepijko
834	Grupa 40 dębów, w tym 3 pomnikowe	350;370; 375	20-25	L-ctwo Stary Dwór Oddz. 354 d, f „na półwyspie” przy leśniczówce
839	Modrzew	230	18	S kraniec wsi Ruś, Posesja Z.i J. Smólskich, po E str. Drogi
840	Dąb	390	22	Ruś, prawy brzeg Łyny
1156	Dąb	350	21	Kręsk, działka rekreacyjna nr ewid. 8/19
1215	Lipa „Altana lipowa lewa” 9 szt. „Altana lipowa prawa” 7 szt. 5 szt. pojedynczych lip Grab Dąb czerwony Modrzew Jodła Daglezja Żywotnik	200, 196, 140, 285, 283,290, 220, 220, 145 220, 205, 95, 290, 260, 195, 170 360, 420, 350, 375, 300 235, 200, 210 225 325 230 250 190	15-20 15-20 20-22 20, 22, 25 22 26 20 25 15	Kielary, park podworski położony pomiędzy wsiami Ruś oraz Bartążek, ok. 8 km od Olsztyna, nad N-W brzegiem jez. Kielarskiego

2.7.6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie gminy istnieje zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Marózki. Wyznaczony został w celu ochrony cennych fragmentów krajobrazu naturalnego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych i estetycznych.

2.8. Infrastruktura

Stan infrastruktury w miejscowościach na terenie gminy jest bardzo zróżnicowany. Poniżej w pkt. od 2.8.1 do 2.14 przedstawiono jej obecny stan.

2.8.1. Sieć wodociągowa

Ogólna długość sieci wodociągowej wynosi 115,8 km, w 2004 roku sieć liczyła 61 km. Liczba przyłączy zwiększyła się w stosunku do roku 2004 z 1189 do 2196 sztuk. Ilość stacji uzdatniającej wodę - 8 (Stawiguda, Ruś, Pluski, Tomaszkowo, Gryżliny, Bartążek, Bartąg, Gąławki).

Wodociągi wiejskie posiadają miejscowości:

- Bartąg,
- Bartążek,
- Dorotowo,
- Gryżliny,
- Miodówko,
- Pluski,
- Ruś,
- Stawiguda,
- Tomaszkowo.
- Wymój
- Gąławki

Wodociągów pozbawiona jest miejscowość Binduga, Zazdrość, Zezuj.

Gospodarstwa w zabudowie kolonijnej, do których budowa wodociągów ze względów ekonomicznych i technologicznych, jest nieuzasadnione, mają możliwość korzystania ze studni przydomowych.

2.8.2. Kanalizacja

Na terenie gminy znajduje się 36 przepompowni, zaś ogólna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 97 km. Na terenie gminy znajduje się zmodernizowana oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu Ela o przepustowości 1200m³/dobę.

Brak kanalizacji w miejscowości Zezuj.

Gospodarstwa w zabudowie kolonijnej, do których budowa wodociągów ze względów ekonomicznych i technologicznych, jest nieuzasadnione, mają możliwość korzystania ze studni i przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.8.3. Drogi

Układ drogowy w gminie tworzą drogi: krajowa, wojewódzka, powiatowa i gminna.

Droga krajowa i wojewódzka przeznaczona jest dla wszystkich użytkowników, stanowi połączenie z siecią innych dróg oraz ma znaczenie obronne. Drogi powiatowe są przeznaczone dla wszystkich użytkowników, stanowią połączenie siedzib gmin między sobą, przeznaczone są również dla wszystkich użytkowników, o znaczeniu lokalnym i służące miejscowym potrzebom.

Szkielet układu drogowego gminy stanowią drogi:

- Długość dróg gminnych ogółem: 130,61 km, w tym o nawierzchni:
 - bitumiczne: 28 km
 - żwirowe: 30,7 km
 - naturalne: 34,74 km
 - gruntowe wzmocnione żwirem, żużlem, itp.: 22,65 km
 - kostka: 11,55 km
 - brukowa: 0,31 km
 - tłuczniowa: 1,27 km.
- Drogi wojewódzkie: 12 km
- Drogi powiatowe: 61,67 km, w tym o nawierzchni bitumicznej – 43,69 km oraz gruntowych 16,615 km
- Drogi krajowe: 17 km

Suma powierzchni chodników i ścieżek rowerowych to 10683,4 m kw., na terenie gminy na oświetlenie składa się 383 szt. lamp.

Przygotowana jest koncepcja rewitalizacji linii kolejowej Działdowo-Olsztyn.

W momencie przygotowywania dokumentu strategii trwają dwie duże inwestycje drogowe – budowa drogi krajowej nr 51 oraz obwodnicy Olsztyna. Planowana jest budowa drogi wojewódzkiej nr 598.

2.8.4. Gazownictwo

Gazociągi istnieją w następujących miejscowościach: Tomaszkowo, Dorotowo, Stawiguda oraz Gryżliny, część Jarot i Bartąga.

2.8.5. Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Stawiguda brak jest centralnej kotłowni zaopatrującej w ciepło. Istnieją lokalne kotłownie – zakładowe. W zabudowie jednorodzinnej kotłownie węglowe są stopniowo zamieniane na paliwa ekologiczne (olej, gaz).

Kotłownie węglowe na przestrzeni ostatnich kilku lat zostały zamienione na paliwo ekologiczne m.in. w instytucjach:

- Urzędzie Gminy w Stawigudzie,
- Urząd Pocztowy w Stawigudzie,
- Publicznym Gimnazjum w Stawigudzie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stawigudzie
- Przedszkole w Bartągu
- Budynku OSP w Stawigudzie, Gryżlinach,
- Szkole Podstawowej w Rusi,
- innych zakładach prywatnych na terenie Gminy Stawiguda.

2.8.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy ma charakter uporządkowany i podlega pełnej kontroli w całym zakresie obiegu odpadów.

Właściciele nieruchomości posiadają urządzenia do gromadzenia odpadów. Gromadzone nieczystości są przekazywane firmom, zgodnie z wcześniej zawartymi umowami.

Odbiór odpadów prowadzony jest według opracowanego o harmonogram odbioru odpadów na terenie gminy oraz na indywidualne zlecenia zainteresowanych.

Od 2002 roku na terenie gminy Stawiguda prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów (papier, szkło, tworzywa sztuczne).

Odpady komunalne ciekłe odprowadzane są do gminnych oczyszczalni ścieków, a na terenach gdzie brak jest kanalizacji sanitarnej gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych.

Planuje się przystąpienie do przedsięwzięcia budowy spalarni odpadów dla miasta Olsztyna i gmin sąsiednich.

Inwestycje gminne w zakresie odpadów, będą weryfikowane pod kątem ich komplementarności z regionalnym systemem gospodarki odpadami, przynależności gminy do regionu oraz regionalnej instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych (RIPOK) a także regulaminem utrzymania porządku i czystości w gminie. Muszą one być komplementarne z zapisami Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Stawiguda na lata 2009-2032, którego realizacja w momencie tworzenia niniejszej Strategii osiągnęła wskaźnik 15 % zakładanych rezultatów.

2.9. Oświata

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie Gminy Stawiguda funkcjonowały następujące szkoły:

- Publiczne gimnazjum w Stawigudzie
- Zespół szkolno-przedszkolny w Stawigudzie
- Szkoła podstawowa w Rusi
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Gryżlinach

- Przedszkole w Bartągu

W latach 2011-2014 obserwowany był systematyczny wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wpływ na to miał wzrost liczby dzieci w wieku 3-5 lat oraz większe zainteresowanie rodziców posyłaniem swoich dzieci do przedszkoli, co potwierdza wzrastający odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2011-2013 liczba miejsc w przedszkolach była niższa niż liczba dzieci do nich uczęszczających. W roku 2014 liczba miejsc przedszkolnych była większa niż liczba dzieci wieku 3-5 lat.

Tabela nr 13 Wskaźniki dotyczące wychowania przedszkolnego w Stawiguda w latach 2010 – 2013.

Lata	Liczba miejsc w przedszkolach	Liczba dzieci w przedszkolach	Dzieci w wieku 3-5 lat na 1 miejsce w przedszkolu	% dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym
2011	205	199	1,18	65,3
2012	215	223	1,19	66,4
2013	240	243	1,22	64,8
2014	345	291	1,00	79,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedszkola na terenie Gminy Stawiguda posiadają odpowiednią bazę i wyposażenie zapewniające prawidłowy rozwój najmłodszych dzieci. Aby sprostać rosnącym stale wymaganiom najmłodszych oraz ich rodziców należy na bieżąco uzupełniać i doposażać istniejącą bazę w zakresie wyposażenia i nowych pomieszczeń przedszkolnych.

Tabela nr 14 Wskaźniki dotyczące szkół podstawowych oraz gimnazjum w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014

Lata	Oddziały w szkołach	Uczniowie	Uczniowie przypadający na 1 oddział
SZKOŁY PODSTAWOWE			
2011	23	394	17
2012	24	387	16
2013	26	391	15
2014	29	461	16
GIMNAZJUM			
2011	7	138	20
2012	7	141	20
2013	7	144	21
2014	7	126	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane z powyższej tabeli wskazują, że liczba uczniów oraz oddziałów w szkołach podstawowych rośnie. Placówki mają obowiązek przyjmowania wszystkich dzieci zamieszkałych na ich terenie.

Tymczasem liczba uczniów w gimnazjum utrzymuje się na podobnym poziomie. Przy czym należy zauważyć, że do gimnazjum w Stawigudzie uczęszcza ok. 1/3 z uczniów uczęszczających wcześniej do szkół podstawowych. Reszta uczniów uczęszcza prawdopodobnie do gimnazjów w Olsztynie.

2.10. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie oferuje działania edukacyjne oraz kulturalne kierowane do mieszkańców Gminy, zarówno dla dzieci jak i dorosłych. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę. Odbywają się w GOK w Stawigudzie i w świetlicach wiejskich znajdujących się w miejscowościach: Bartąg, Ruś, Tomaszkowo, Dorotowo, Majdy, Stawiguda, Pluski, Wymój, Gryżliny.

Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie

ul. Leśna 2

11-034 Stawiguda

tel. (89) 541 03 23

e-mail: gok@stawiguda.pl

- Zajęcia plastyczne
- Koło malarskie dla dorosłych
- Zajęcia taneczne
- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon) - zajęcia indywidualne, "Studio Piosenki"
- Próby kapeli ludowej "KOSEJDER"

Świetlica w Dorotowie

Dorotowo 34

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe (do dyspozycji: komputery + internet, TV, piłkarzyki, tenis stołowy, gry planszowe)

Świetlica w Bartągu „POD BRZOZĄ”

ul. Nad Łyna 23

10-683 Olsztyn

tel. (89) 541 03 23

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia taneczne
- Teatr Dziecięcy "KAPAGAMA"
- Teatr Prawie Dorosły

- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon) - zajęcia indywidualne)
- Zajęcia komputerowe

Świetlica "Nad Łyną" w Rusi

Ruś 6

10-687 Olsztyn

tel. (89) 51181 41

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia muzyczne
- Zajęcia teatralne i recytatorskie
- Kursy komputerowe dla dorosłych
- Klub kinomana (projekcje filmowe)
- Latino solo
- Zajęcia świetlicowe (internet, tenis stołowy, BILARD 8 STOŁOWY, siłownia, gry)

Świetlica w Gryźlinach

ul. Spacerowa 8

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe (do dyspozycji 3 stanowiska komputerowe, gry planszowe, sala telewizyjna)
- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon)
- zajęcia indywidualne, "Studio Piosenki"

Świetlica "Majdziaki- Kręskowiaki" w Majdach

Majdy 8

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe:

Świetlica "Dom Warmiński" w Tomaszowie

ul. Żurawia 3

11-034 Stawiguda

tel. (89) 513 51 35

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe
- Zajęcia taneczne
- Próby chóru „KONSONANS”
- spotkania Klubu Podróżnika
- warsztaty fotograficzne,
- konkursy fotograficzne kończące się wernisażem

Świetlica w Pluskach

ul. Jeziorna 69

11-034 Stawiguda

Zajęcia świetlicowe (Do dyspozycji: komputery + internet, TV, tenis stołowy, bilard).

Świetlica w Wymóju

Wymój 7

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne

- Zajęcia świetlicowe (Do dyspozycji: komputery + internet, bilard, tenis stołowy, piłkarzyki, gry planszowe).

W pozostałych miejscowościach świetlice nie funkcjonują.

2.11. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

Aktywność społeczna mieszkańców wpływa na procesy rozwojowe Gminy. Popularnym wyznacznikiem poziomu aktywności społeczności lokalnej jest angażowanie się mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Stawiguda są partnerem w realizacji zadań publicznych, szczególnie w kontekście działań sportowych i kulturalnych. Bardzo ważnym zadaniem władz gminnych jest odpowiednie wspieranie i kształtowanie współpracy z tzw. podmiotami sektora trzeciego. W tym celu Urząd Gminy co roku wspólnie z przedstawicielami organizacji pozarządowych uchwała Program współpracy Gminy Stawiguda z podmiotami prowadzącymi działalność w sferze pożytku publicznego. Dokument ten zawiera m.in. zasady współpracy, formy współpracy, warunki ubiegania się o dotację z budżetu Gminy czy priorytetowe zadania publiczne.

W Gminie Stawiguda funkcjonują następujące organizacje pozarządowe (stan na 2.04.2015):

- Teatr Prawie Dorosły
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dorotowa
- Stowarzyszenie "Zrzeszenie Majdy-Kręsk"
- Stowarzyszenie "Stawiguda - Moja Gmina"
- Społeczno-Kulturalne Stowarzyszenie Miłośników Plusk, Południowej Warmii i Galindii Zachodniej
- Stowarzyszenie Miłośników Rusi nad Łyną
- Stowarzyszenie Przyjaciół Stawigudy
- Towarzystwo Rozwoju Gminy Stawiguda "Wspólny Dom"
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Tomaszkowo".

2.12. Sport

Na terenie gminy Stawiguda funkcjonują 5 kluby sportowe:

- GKS Stawiguda
- Fortuna Gąglawki
- Strażak Gryżliny
- KS GKS Bartążek
- Inicjatywny Klub Sportowy OLIMP

Bazę sportową i rekreacyjną gminy stanowią:

- Boisko wielofunkcyjne w Stawigudzie
- Orlik w Stawigudzie
- Boiska w Gąglawkach, Gryżlinach, Bartągu
- Sala sportowa w Stawigudzie (przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum)
- Sala sportowa w Rusi (przy Szkole Podstawowej)
- Kort tenisowy
- Siłownie plenerowe
- Ścieżka zdrowia w Pluskach
- Place zabaw
- Boiska do piłki plażowej

2.13. Pomoc społeczna

Każdy mieszkaniec Gminy, który znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogąc sprostać jej samodzielnie, może szukać pomocy w instytucjach państwowych i samorządowych, ustawowo zobowiązanych do udzielania takiej pomocy. Podstawową i najważniejszą jednostką pomocy społecznej działającą w imieniu samorządu lokalnego na terenie Gminy Stawiguda jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie.

Realizuje on w imieniu samorządu zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

Tabela nr 15 Informacje na temat rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiguda w latach 2012- 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	294	269	254
W tym osoby długotrwale korzystające	206	200	56
Wiek produkcyjny	184	129	141
Wiek poprodukcyjny	40	20	24
Liczba rodzin	193	174	173
W tym kobiety	149	112	117
W tym mężczyźni	161	38	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można wywnioskować, iż liczba osób, którym GOPS w Stawiguda udzielił pomocy i wsparcia w latach 2012 – 2014 spadła. Zdecydowanie zmniejszyła się liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda.

Tabela nr 16 Liczba osób i rodzin z Gminy Stawiguda, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał w latach 2012 – 2014 świadczenia ze względu na ich rodzaj.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne			
Liczba osób ogółem	180	151	166
Liczba rodzin	170	148	154
Liczba osób w rodzinach	418	365	370
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne			
Liczba osób ogółem	131	124	93
Liczba rodzin	75	69	61
Liczba osób w rodzinach	257	250	197
Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy			
Liczba osób ogółem	170	174	166
Liczba rodzin	170	174	154
Liczba osób w rodzinach	418	456	370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób a także liczba rodzin które korzystały ze świadczeń zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych w latach 2012 – 2014 spadła. Spadła także liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

POWODY UDZIELENIA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WSPARCIA

W latach 2012 – 2014 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda udzielił świadczeń pieniężnych w następujących obszarach:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Alkoholizm
- Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność)
- Bezdomność
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- Zdarzenia losowe
- Przemoc w rodzinie

Świadczenia pieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda przyznawane były z wielu powodów. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie problemy w rodzinach nawarstwiają się i występuje kilka z problemów wskazanych powyżej. Charakterystyka problemów gminnych analizowana poprzez analizę powodów udzielenia pomocy nie w pełni oddaje problemy występujące w gminie. W latach 2012-2014 GOPS w Stawigudzie nie realizował świadczeń pieniężnych z tytułu:

- klęski żywiołowe i ekologiczne,
- narkomanii,
- sieroctwa,
- ochrony ofiar handlu ludźmi,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze, dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2012-2014 liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda pozostaje na podobnym poziomie, jednocześnie jednak zwiększa się kwota świadczeń. Jest to z pewnością negatywne zjawisko, któremu należy przeciwdziałać poprzez aktywne włączanie społeczne i zawodowe klientów GOSP.

Bazując na danych ilościowych przedstawionych w powyższych tabelach, można wysunąć wnioski, iż z powodu zwiększającej się liczby mieszkańców Gminy Stawiguda, napływu ludzi młodych, a także powolnego, lecz już zauważalnego i systematycznego starzenia się społeczeństwa w gminie, potrzebne są zdecydowane i systemowe działania skierowane na integrację lokalnej społeczności, projekty wspierające dzieci i młodzież w ich rozwoju, wsparcie osób niepełnosprawnych, osób starszych i długotrwale chorych, a także osób borykających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy też z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Potrzebny jest stały rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego i aktywnego trybu życia. Służyć temu mogą różnego rodzaju działania w postaci kampanii informacyjnych, akcji społecznych, imprez na świeżym powietrzu, czy festynów. Potrzebny jest rozwój profilaktyki zdrowotnej w postaci między innymi bezpłatnych badań skierowanych do osób w różnym wieku. Ma to na celu ograniczenie w przyszłości wielu schorzeń w stale starzejącym się społeczeństwie Stawigudy.

Tabela nr 17 Zestawienie wybranych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w poszczególnych kategoriach, przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie w latach 2012 – 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek stały			
Liczba osób ogółem	22	17	28
Liczba świadczeń	200	160	245
Kwota świadczeń w złotych	81 713	74 299	106 567
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – zasiłek okresowy			
Liczba osób ogółem	78	73	73
Liczba świadczeń	369	365	302
Kwota świadczeń w złotych	80 031	92 850	82 704
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek celowy			
Liczba osób ogółem	139	115	136
Kwota świadczeń w złotych	113 131 (w tym na zakup posiłku)	106 850	110 555
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – posiłek			
Liczba osób ogółem	110	112	78
Liczba świadczeń	16 392	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470
W tym: posiłek dla dzieci			
Liczba osób ogółem	106	112	76
Liczba świadczeń	15 936	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – schronienie			
Liczba osób ogółem	0	0	0
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0	0
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężna – sprawienie pogrzebu			
Liczba osób ogółem	18	21	25
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – piecza zastępcza			
Liczba rodzin objętych wsparciem	18	21	25
Liczba rodzin wspierających	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			
Liczba osób ogółem	9	8	9
Liczba świadczeń	77	88	86
Kwota świadczeń w złotych	157 240	182 793	180 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej w latach 2012-2014 utrzymywała się na w miarę wyrównanym poziomie bez wykazywania zdecydowanych tendencji. Wyjątkiem jest liczba rodzin objętych wsparciem

pieczy zastępczej – gdzie zauważono znaczny wzrost liczby rodzin – ze wskaźnika na poziomie 18 rodzin w 2012 roku do 25 rodzin w roku 2014 r. Zwiększono liczbę asystentów rodziny z 1 do 2. Widać wzrost wydatków w ramach zasiłków, a spadek w posiłkach dla dzieci.

2.14. Zdrowie

W gminie Stawiguda funkcjonują trzy Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- „EL-MEDICA” NZOZ w Stawigudzie;
- SALUMER PPOZ w Bartągu;
- Specjalistyczne Centrum Rehabilitacji Bendyk i Wiśniewska S.C. w Stawigudzie.

W wymienionych placówkach funkcjonują następujące gabinety:

- poradnie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej;
- poradnie pielęgniarki środowiskowej;
- poradnie położnej środowiskowej;
- poradnie ginekologiczne;
- poradnie stomatologiczne;
- punkty szczepień.

Zakres świadczonych usług:

- leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej – medycyna rodzinna;
- leczenie w domu pacjenta;
- zdrowie matki i dziecka – medycyna rodzinna;
- opieka nad zdrowym dzieckiem;
- opieka nad chorym dzieckiem;
- zapobieganie chorobom zakaźnym;
- oświata i promocja zdrowia;
- opieka nad osobami w starszym wieku;
- usługi pielęgnacyjne;
- szczepienia;
- rehabilitacja dzieci i dorosłych,
- ortopedia;
- neurologia;
- zabiegi fizykoterapeutyczne;
- masaże.

Liczba personelu w placówkach:

1. „EL-MEDICA” NZOZ w Stawigudzie:
 - 1 lekarz ogólny
 - 2 pielęgniarki
 - 1 lekarz ginekolog
 - 1 lekarz stomatolog

2. SALUMER PPOZ w Bartągu

- 1 lekarz ogólny
- 2 pielęgniarki
- 1 lekarz ginekolog
- 1 lekarz stomatolog

3. Specjalistyczne Centrum Rehabilitacji Bendyk i Wiśniewska S.C. w Stawigudzie

- 2 specjalistów fizjoterapii
- 1 masażysta.

W Gminie Stawiguda funkcjonują trzy punkty apteczne – 2 w Stawigudzie i 1 w Bartągu.

W działania prozdrowotne angażuje się Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozyskał środki i prowadzi „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2013-2018”. W jego ramach zaszczepione zostały 63 dziewczynki w wieku 12 lat. Przeprowadził również program „Nie Nowotworom u dzieci”, w ramach którego prowadzono badania USG dla dzieci w wieku od 9 miesiąca do 6 roku życia. Programem objęto 130 dzieci zamieszkałych w gminie.

II. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości (Analiza SWOT)

Analiza SWOT została przygotowana podczas warsztatów w których uczestniczyli przedstawiciele władz lokalnych oraz instytucji podległych samorządowi.

MOCNE STRONY
• Atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny gminy • Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwijania turystyki, agroturystyki oraz tzw., „czystego” przemysłu • Korzystne bliskie sąsiedztwo obiektów atrakcyjnych turystycznie (Olsztynek, Gietrzwałd, Olsztyn) • Brak uciążliwego dla środowiska przemysłu • Duży stopień rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej • Istniejący potencjał produkcyjny do zagospodarowania (wolne tereny i obiekty) • Położenie przy trasie krajowej Nr 51

SŁABE STRONY
• Mała aktywność i słaba integracja mieszkańców, w tym niski poziom utożsamiania się mieszkańców z gminą • Mała ilość szlaków turystycznych i niewystarczająca infrastruktura turystyczna gminy • Występowanie obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000 (w kontekście rozwoju infrastruktury oraz terenów inwestycyjnych) • Zły stan techniczny części dróg • Brak chodników i przejść dla pieszych oraz parkingów • Niewystarczające oświetlenie uliczne • Znaczne bezrobocie i wykluczenie społeczne części mieszkańców • Potrzebująca inwestycji baza sportowa • Ograniczony dostęp do linii brzegowej jezior • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa i gastronomiczna) • Niewystarczająca promocja walorów gminy • Słaba infrastruktura społeczno-kulturalna • Niewystarczająca infrastruktura edukacyjna w północnej części gminy • Zły stan zabytków i obiektów dziedzictwa kultury • Słaby stopień skanalizowania i zwodociągowania północnej części gminy, w tym nowo powstających osiedli • Słaba dostępność komunikacyjna części miejscowości w gminie i brak komunikacji publicznej między nimi • Brak komunikacji publicznej łączącej północ gminy z Olsztynem • Słaby dostęp do usług teleinformatycznych w tym Internetu • Niewystarczająca wydajność istniejącej oczyszczalni ścieków • Niewystarczające zasoby wód podziemnych

- Słabo rozwinięta sieć gazowa

SZANSE

- Korzystne położenie w niewielkiej odległości od Olsztyna
- Droga krajowa Nr 51 i bliskość drogi Nr 7
- Bliskie położenie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury
- Współpraca gmin aglomeracji olsztyńskiej
- Walory kulturowe i środowiskowe
- Rozwój turystyki
- Planowane działanie na terenie Gminy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Rozwój inwestycji poprawiających jakość życia ludności i zwiększających możliwości rozwoju gminy
- Możliwość rozwoju produkcji żywności ekologicznej
- Możliwości pozyskania środków pomocowych, w tym z UE
- Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- Zwiększona popularność rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego
- Poprawa polityki w zakresie ochrony środowiska

ZAGROŻENIA

- Zwiększenie dominującej roli Olsztyna i jego presja na sąsiednie gminy (kosztem gminy Stawiguda)
- Odływ z gminy ludzi młodych
- Mała opłacalność produkcji rolnej
- Starzenie się społeczeństwa
- Brak stabilności uregulowań prawnych
- Spadek dochodów własnych gminy ograniczający możliwości inwestowania
- Ciągły wzrost zadań gminy bez odpowiedniego zabezpieczenia środków finansowych dla ich realizacji
- Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej
- Planowana obwodnica Olsztyna
- Niekontrolowany ruch turystyczny (letnicy)
- Bezrobocie i wykluczenie społeczne części mieszkańców
- Nierównomierny rozwój miejscowości na terenie gminy
- Brak meldunku i płacenia podatków przez nowych mieszkańców w gminie

III. Wizja rozwoju gminy

Na podstawie przeprowadzonych diagnozy, konsultacji i analizy SWOT wyznaczono wizję rozwoju Gminy Stawiguda, która przedstawia się następująco:

„Gmina Stawiguda miejscem wysokiej jakości życia i prowadzenia biznesu, wspierającym i w pełni wykorzystującym swoje położenie w obszarze aglomeracji olsztyńskiej”.

IV. Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonych diagnozy, konsultacji i analizy SWOT, identyfikacji problemów i możliwości rozwojowych gminy wyznaczono cel główny, cele strategiczne, operacyjne strategii. Cele strategiczne mają równorzędne znaczenie i wzajemnie na siebie oddziałują. Przyszłe działania będą koncentrować się na wyznaczonych celach operacyjnych.

Celem głównym Strategii Gminy Stawiguda jest:

„Rozwój roli Gminy Stawiguda jako miejsca atrakcyjnego do mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze aglomeracji olsztyńskiej”.

Niezbędne jest, aby Gmina Stawiguda była atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej podjęcie działań mających na celu zapewnienie obecnym, jak i nowym mieszkańcom dobrych warunków do życia. Przejawiają się one w łatwym dostępie do różnorodnych usług, szerokiej ofercie spędzania czasu wolnego oraz dbaniu o prowadzącą działalność gospodarczą na terenie gminy. Jednocześnie ważne jest uwzględnienie walorów przyrodniczych i kulturowych. Tworzenie przyjaznego klimatu do prowadzenia biznesu pozwoli na wzmocnienie lokalnej gospodarki, dającej miejsca pracy, co przejawia się zwiększeniem dostępu do różnego rodzaju usług. Warto mieć na uwadze, że Gmina Stawiguda konkuruje o status miejsca przyjaznego dla mieszkańców i przedsiębiorców z innymi gminami sąsiadującymi z Olsztynem.

Poniżej zaprezentowano tabelę zawierającą cel główny, cele strategiczne i operacyjne wyznaczające planowany rozwój gminy na najbliższe lata.

Cel główny	Gmina Stawiguda miejscem wysokiej jakości życia i prowadzenia biznesu, wspierającym i w pełni wykorzystującym rozwój aglomeracji olsztyńskiej			
Cele strategiczne	1. Rozwój infrastruktury w Gminie	2. Rozwój gospodarczy Gminy	3. Rozwój społeczny Gminy	4. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców
Cele operacyjne	1.1 Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą 1.2 Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej 1.3 Poprawa	2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa, produkcji żywności ekologicznej,	3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców w 3.2 Wysokiej jakości edukacja 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej	4.1 Zwiększone bezpieczeństwo komunikacyjne na terenie Gminy 4.2 Zmniejszone zagrożenie przestępczością 4.3 Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpożarowe

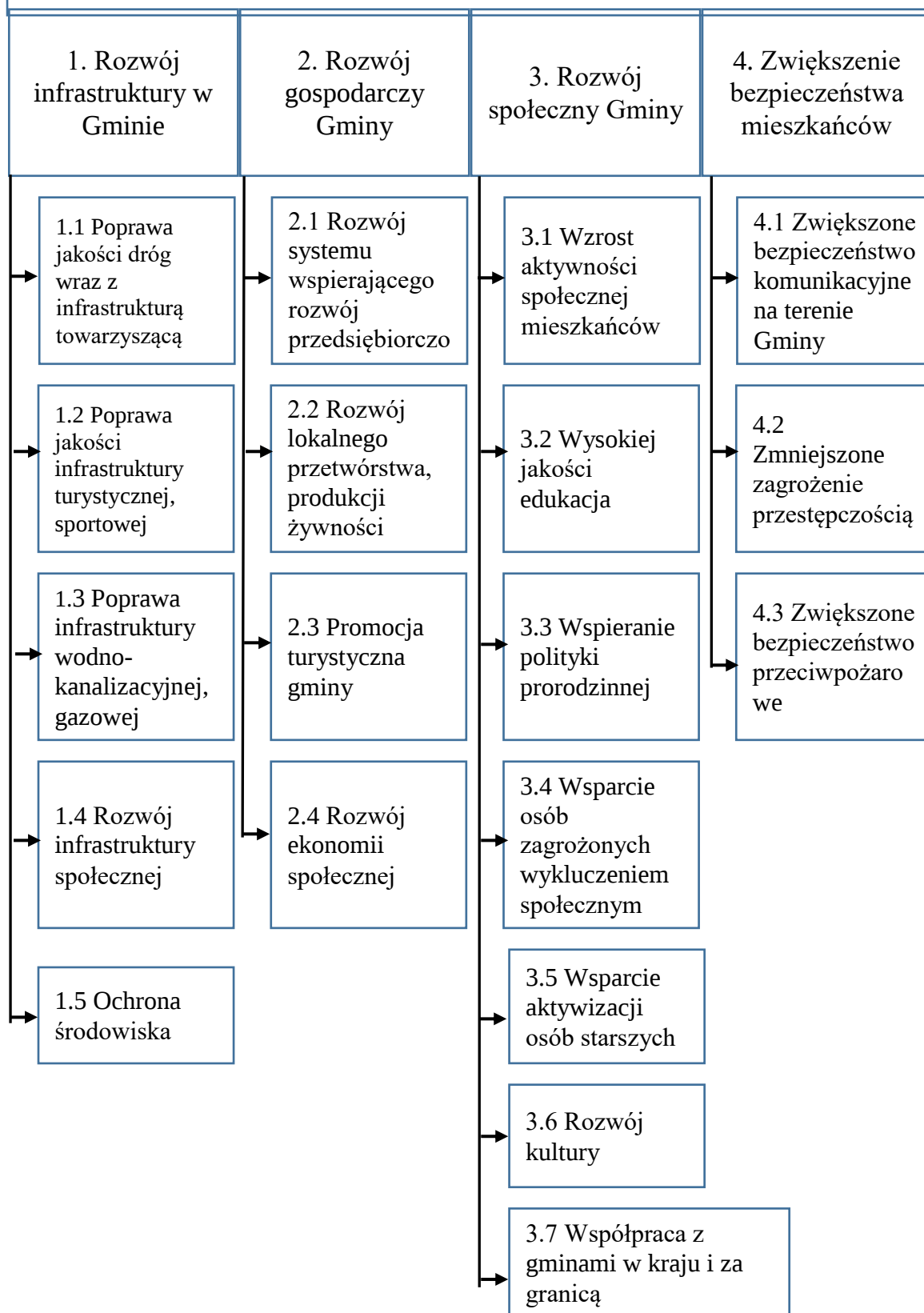
	infrastruktury wodno- kanalizacyjnej, gazowej 1.4 Rozwój infrastruktury społecznej 1.5 Ochrona środowiska	agroturystyki 2.3 Promocja turystyczna gminy 2.4 Rozwój ekonomii społecznej	3.4 Wsparcie osób zagrożonych wykluczenie m społecznym 3.5 Wsparcie aktywizacji osób starszych 3.6 Rozwój kultury 3.7 Współpraca z gminami w kraju i za granicą	
--	---	---	--	--

Realizacja powyższych celów będzie uwzględniała zrównoważoną politykę przestrzenną gminy, której celem będzie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów o znacznych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, realizowanych w oparciu o:

- ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz.1777), wprowadzającą min. nowe zasady sytuowania nowej zabudowy z uwzględnieniem tzw. bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r., poz.774).

Wskazane w Strategii cele operacyjne będą realizowane z uwzględnieniem zagadnień związanych ze zmianami klimatu. Przyczyną się do wdrożenia polityk UE związanych z ochroną środowiska w zakresie zmiany klimatu oraz zrównoważonego rozwoju. Z punktu widzenia środowiska przyrodniczego, w realizacji Strategii, uwzględniono cele polegające przede wszystkim na dążeniu do efektywnej gospodarki zasobami poprzez: zachowanie możliwości odtwarzania się zasobów naturalnych i ich racjonalnego użytkowania. Cel ten będzie osiągnięty poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów a także częściowe stosowania przy codziennym użytkowaniu sprzętu, substytutów pochodzących ze źródeł odnawialnych. Zachowanie różnorodności biologicznej (np. poprzez jej optymalną ochronę a także poprzez wprowadzenie do instytucji, których nadrzędnym celem jest ochrona środowiska technologii chroniących środowisko w sposób najbardziej optymalny) i usług ekosystemowych poprzez ograniczenia uciążliwości dla środowiska i nieprzekraczania granic wyznaczonych odpornością (również w zastosowaniu do zakupionego sprzętu), zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez zastosowanie energooszczędnych nowoczesnych rozwiązań.

Gmina Stawiguda miejscem wysokiej jakości życia i prowadzenia biznesu, wspierającym i w pełni wykorzystującym rozwój aglomeracji olsztyńskiej

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury w Gminie

Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Jednym z podstawowych zagadnień determinujących rozwój gminy jest jej dostępność komunikacyjna i spójność wewnętrzna. Z diagnozy wynika, że wiele miejscowości pozbawionych jest transportu publicznego zapewniającego zarówno dojazd do Stawigudy, jaki i Olsztyna. Stan dróg w wielu miejscach jest zły. Brakuje również infrastruktury towarzyszącej typu oświetlenie, chodniki, ścieżki rowerowe.

Rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy jest opracowywany w oparciu o: Plan rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2020 z perspektywą do roku 2030 (dokument opracowany przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie) oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, przyjętym Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku.

Działania:

- remont i przebudowa istniejących dróg;
- tworzenie ciągów komunikacyjnych do ogólnodostępnych połączeń
- budowa oświetlenia ulicznego
- budowa ścieżek rowerowych
- remont i budowa chodników
- remont i budowa przystanków i wiat autobusowych
- tworzenie ciągów komunikacyjnych do połączeń ogólnodostępnych
- przejmowanie w uzasadnionych społecznie przypadkach dróg będących własnością prywatną

Wskaźniki:

- liczba km wyremontowanych i przebudowanych dróg
- liczba stworzonych ciągów komunikacyjnych do ogólnodostępnych połączeń
- liczba szt. nowych i/lub wyremontowanych słupów oświetlenia
- liczba km nowych ścieżek rowerowych
- liczba nowych i wyremontowanych chodników
- liczba nowych i wyremontowanych przystanków i wiat autobusowych
- liczba km przejętych dróg będących wcześniej własnością prywatną

Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej

Jednym z głównych kierunków rozwoju gospodarczego Gminy Stawiguda jest turystyka. Aby przyciągnąć i zatrzymać turystów potrzeba jest dobra i nowoczesna infrastruktura turystyczna. Z infrastruktury oprócz turystów będą mogli na co dzień korzystać zarówno mieszkańcy gminy, jak też mieszkańcy okolicznych gmin, w tym Olsztyna.

Działania:

- wyznaczanie nowych tras turystycznych, edukacyjnych
- dbanie o dobry stan, w tym oznaczenie, istniejących tras turystycznych
- budowa nowej i rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
- budowa infrastruktury wypoczynkowej

Wskaźniki:

- liczba km nowych tras turystycznych, edukacyjnych
- liczba nowych i/lub rozbudowanych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
- liczba nowych obiektów infrastruktury wypoczynkowej

Cel operacyjny 1.3. Poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej

Dbłość o poziom życia mieszkańców oraz ochronę środowiska naturalnego wymaga, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom dostęp do czystej wody oraz możliwość odprowadzenia ścieków w sposób niezagrażający przyrodzie. Gmina cechuje się rozproszeniem mieszkańców na terenie, co powoduje zwiększenie kosztów inwestycyjnych.

Działania:

- rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- budowa i modernizacja lokalnych ujęć wody
- budowa i modernizacja przepompowni ścieków
- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody
- rozbudowa infrastruktury gazowej

Wskaźniki:

- liczba km wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej
- liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków
- liczba nowych i zmodernizowanych lokalnych ujęć wody
- liczba nowych i zmodernizowanych przepompowni ścieków
- liczba nowych i zmodernizowanych oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody
- liczba km zbudowanej infrastruktury gazowej
- % mieszkańców Gminy korzystających z sieci wodociągowej
- % mieszkańców Gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej

Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury społecznej

Jednym z elementów wyznaczających atrakcyjność gminy do zamieszkania i spędzania to czasu wolnego jest jakość infrastruktury społecznej dostępnej w najbliższej okolicy. Z diagnozy wynika, że duża część nowych mieszkańców nie identyfikuje się z Gminą Stawiguda. Ośrodkiem swojego życia nadal pozostaje Olsztyn. Należy prowadzić inwestycje uatrakcyjnijające możliwość spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Z infrastruktury będą mogli również korzystać przybywający tu turyści. Należy zapewnić dobry stan dziedzictwa dawnych pokoleń, które jest pamiątką po nich, ale też może być atrakcją dla turystów.

Działania:

- rozbudowa, unowocześnienie i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury oraz świetlic wiejskich
 - rozbudowa, unowocześnienie i wyposażenie bibliotek
 - budowa nowych świetlic wiejskich
 - zapewnienie dostępu wszystkim mieszkańcom do szerokopasmowego internetu
 - tworzenie warunków do instytucjonalnej opieki nad osobami starszymi
 - rozwój infrastruktury oświatowej
 - ochrona zabytków, pomników przyrody
 - wsparcie tworzenia zbiorowego transportu
-
- liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych pomieszczeń Gminnego Ośrodka Kultury
 - liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych bibliotek
 - liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych świetlic wiejskich
 - % mieszkańców posiadających dostęp do szerokopasmowego internetu
 - liczba stworzonych placówek i miejsc opieki nad osobami starszymi
 - liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych placówek oświatowych
 - liczba inicjatyw z zakresu ochrony zabytków, pomników przyrody
 - liczba nowych połączeń transportu drogowego

Cel operacyjny 1.5. Ochrona środowiska

Czyste powietrze jest coraz rzadziej spotykanym „towarem”. Należy dołożyć wszelkich starań, aby w gminie, gdzie przeważające obszary zajmują lasy i jeziora powietrze była jak najwyższej jakości. Służyć temu mają m.in. inwestycje w odnawialne źródła energii, poprawa efektywności energetycznej budynków. Inwestycje te będą realizowane z uwzględnieniem ochrony różnorodności biologicznej a także ochrony krajobrazu.

Działania:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
- redukcja emisji gazów cieplarnianych

- promocja wśród mieszkańców działań zmierzających do ochrony środowiska
- budowa punktu selektywnej zbiorki odpadów komunalnych
- utylizacja azbestu
- ochrona wód naturalnych i jej zasobów
- tworzenie i ochrona terenów zielonych

Wskaźniki:

- liczba nowych instalacji wykorzystujących OZE
- liczba wyremontowanych budynków
- moc zainstalowana z OZE
- ilość zebranych odpadów w tonach
- ilość zutylizowanego azbestu

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy Gminy

Cel operacyjny 2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości

Mocną stroną Gminy Stawiguda jest korzystne położenie w sąsiedztwie Olsztyna oraz przebieg przez nią głównych szlaków komunikacyjnych województwa, a także bliskość lotniska Olsztyn-Mazury. Należy koordynować i prowadzić spójną politykę przyciągania nowych inwestorów oraz pomocy w rozwoju istniejącym.

Działania:

- wyznaczenie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych
- przygotowanie i promowanie oferty inwestycyjnej
- ciągła i aktywna współpraca z Instytucjami Otoczenia Biznesu
- pomoc w promocji przedsiębiorstw działających na terenie gminy
- wsparcie lokalnych przedsiębiorców

Wskaźniki:

- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- liczba potencjalnych inwestorów, którym przekazano ofertę inwestycji
- dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku os osób prawnych
- liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda na 1000 os.
- liczba inicjatyw wspierających przedsiębiorców

Cel operacyjny 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa, produkcji żywności ekologicznej, agroturystyki

Gmina cechuje się rozdrobnionym rolnictwem. Na dużych obszarach gleby nie należą do wysokich klas. Obecnie obserwowany jest coraz większa popularność zdrowej i regionalnej żywności. Wobec tego szansą dla rolnictwa powiązanego również z turystyką jest lokalna produkcja i przetwórstwo żywności ekologicznej. Szansą dla rolników i mieszkańców gminy na uzyskiwanie dochodów jest działalność agroturystyczna.

Działania:

- wsparcie w rozpoczęciu i działalności lokalnych producentów, rolników, mieszkańców poprzez szkolenia, doradztwo, targi, itp.
- pomoc gminy w promocji produktów lokalnych, agroturystyki
- wsparcie w rozwoju agroturystyki

Wskaźniki:

- liczba produktów regionalnych i ekologicznych
- liczba producentów produktów lokalnych i ekologicznych
- liczba inicjatyw wspierających agroturystykę

Cel operacyjny 2.3 Promocja turystyczna gminy

Przygotowanie dobrej oferty turystycznej jest jednym z elementów, aby przyciągnąć turystów. Niezbędnym jest wypromowanie tej oferty. Konieczne jest zbudowanie marki gminy, jako czystej, ekologicznej, komfortowej i nowoczesnej przestrzeni do spędzania czasu wolnego. Działania w tym celu spletają się z innymi, które należy pokazać potencjalnym turystom i nowym mieszkańcom. Teren Gminy powinien być pozywany jako miejsce dobrego i zdrowego życia.

Działania:

- promocja gminy na targach, eventach, w mediach
- stworzenie kompleksowej oferty turystycznej z uwzględnieniem lokalnych produktów turystycznych
- opracowanie przewodnika/informatora o gminie
- estetyzacja wsi
- wsparcie stworzenia i promowanie lokalnego produktu turystycznego

Wskaźniki:

- liczba targów, eventów, na których promowano ofertę turystyczną Gminy Stawiguda
- liczba turystów korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe
- liczba inicjatyw społecznych upiększających wsie

Cel operacyjny 2.4 Rozwój ekonomii społecznej

Nadrzędnym celem ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Ekonomia społeczna pozwala na zaangażowanie do pracy zawodowej osoby, które mają trudności na otwartym rynku pracy, jednocześnie dostarczając usług na niszowych obszarach, które cechują się niską rentownością.

Działania:

- popularyzacja wiedzy o ekonomii społecznej
- ułatwienie działalności podmiotom ekonomii społecznej
- stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych
- przygotowanie pracowników GOPS i UG do wspierania tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej
- współpraca z organizacjami pozarządowymi

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych dot. ekonomii społecznej
- liczba działających podmiotów ekonomii społecznej
- liczba zastosowanych klauzul społecznych
- liczba działających organizacji pozarządowych

Cel strategiczny 3. Rozwój społeczny Gminy

Cel operacyjny 3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

Gmina jest to wspólnota mieszkańców. To oni są istotą każdej gminy. Bez mieszkańców nie ma możliwości rozwoju gminy. Infrastruktura jest tworzona dla nich, aby żyło się jak najlepiej. Ważne jest, aby mieszkańcy angażowali się w życie społeczności lokalnej, współtworzyli swoje otoczenie, identyfikowali się z miejscem, gdzie żyją.

Działania:

- aktywizacja społeczności lokalnych, w tym młodzieży i dzieci
- samoorganizacja mieszkańców
- wspieranie lokalnych liderów
- wspieranie organizacji pozarządowych
- rozwój świetlic wiejskich
- rozwój form przeloty informacji pomiędzy mieszkańcami, organizacjami i jednostkami gminnymi

Wskaźniki:

- liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych i działających na terenie gminy
- liczba osób działających w organizacjach pozarządowych na terenie gminy
- liczba działających świetlic
- liczba wspartych liderów lokalnych

- liczba działających organizacji pozarządowych

Cel operacyjny 3.2 Wysokiej jakości edukacja

Edukacja jest podstawowym elementem w rozwoju społecznym każdej gminy. To jej poziom stanowi o rozwoju gminy. Wysoki poziom edukacji pomaga w osiągnięciu sukcesów zawodowych i życiowych uczniów, zapewnia satysfakcję zarówno rodzicom jak i dzieciom, przyciąga też nowych mieszkańców. Dobrze wykwalifikowani pracownicy przyciągają przedsiębiorców. Osoby z lepszym wykształceniem rzadziej korzystają z pomocy społecznej, są też bardziej przedsiębiorczy. Obecnie kładzie się nacisk na uczenie się przez całe życie. Do zadań edukacyjnych gminy należy również podnoszenie świadomości ekologicznej

Działania:

- zapewnienie wysokiego poziomu nauczania dzieci i młodzieży
- organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- prowadzenie projektów edukacyjnych podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i jednostek z terenu gminy
- wsparcie edukacji osób dorosłych

Wskaźniki

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach edukacyjnych na terenie gminy
- liczba projektów edukacyjnych realizowanych na terenie gminy
- liczba kursów, szkoleń i innych form kształcenia ustawicznego organizowanych dla osób dorosłych na terenie gminy

Cel operacyjny 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa. To na niej opiera się wspólnota. Wsparcie rodziny jest kluczowym zadaniem dla gminy. Należy stworzyć warunki jak najbardziej przyjazne dla rodzin, wychowywania dzieci. Należy również wspierać rodziny niewydolne wychowawczo. Działania te mają na celu poprawienie procesów demograficznych zachodzących w gminie.

Działania:

- wsparcie tworzenia i funkcjonowania żłobków i punktów przedszkolnych i przedszkoli
- wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo
- wspieranie programu Karta Dużej Rodziny

Wskaźniki:

- liczba utworzonych żłobków, punktów przedszkolnych i przedszkoli
- liczba nowoutworzonych miejsc w żłobkach, punktach przedszkolnych i przedszkolach
- liczba rodzin objętych pomocą GOPS

Cel operacyjny 3.4 Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

W każdej wspólnocie są osoby, które mają trudności z samodzielnym i prawidłowym funkcjonowaniem w społeczeństwie, w życiu rodzinnym, w pracy. Są to zarówno osoby niepełnosprawne, starsze, jak i pełnosprawne. Gmina poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma za zadanie pomagać takim ludziom w integracji ze społeczeństwem. Podejmowane są różnorakie programy, których celem jest integracja społeczna, zawodowa różnych grup społecznych.

Działania:

- prowadzenie programów integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie
- likwidacja barier architektonicznych
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych
- opracowanie i realizacja programów profilaktycznych
- prowadzenie pracy socjalnej

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w programach aktywizacji społecznej i zawodowej
- liczba programów aktywizacji społecznej i zawodowej
- liczba i wysokość świadczeń pieniężnych i niepieniężnych
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktycznych
- liczba zatrudnionych pracowników socjalnych

Cel operacyjny 3.5 Wsparcie aktywizacji osób starszych

W kraju obserwowany jest proces starzenia się społeczeństwa. Również w Gminie Stawiguda widoczny jest wzrost liczby osób w wieku emerytalnym. Należy zapewnić im możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i obywatelskim.

Działania:

- założenie i prowadzenie uniwersytetu trzeciego wieku
- prowadzenie programów aktywizacji
- utworzenie i prowadzenie domu dziennego pobytu
- organizacja zajęć edukacyjnych, rekreacyjnych, ruchowych, sportowych
- wsparcie osób opiekujących się seniorami

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z uniwersytetu trzeciego wieku
- liczba prowadzonych programów aktywizacji
- liczba utworzonych i liczba osób korzystających z domu dziennego pobytu
- liczba zorganizowanych zajęć i liczba osób w nich uczestniczących
- liczba inicjatyw dotyczących wsparcia osób opiekujących się seniorami

Cel operacyjny 3.6 Rozwój kultury

Istotnym elementem budującym tożsamość mieszkańców, ich przywiązania do miejsca zamieszkania jest szeroka oferta kulturalna.

Działania:

- organizacja wydarzeń kulturalnych
- wsparcie organizacji i instytucji działających w sferze kultury
- promocja wydarzeń kulturalnych

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych
- liczba wspartych organizacji i instytucji działających w sferze kultury
- liczba promowanych wydarzeń kulturalnych

Cel operacyjny 3.7 Współpraca z gminami z kraju i z zagranicy

W celu rozwoju i korzystania z dobrych praktyk i rozwiązań sprawdzonych w innych samorządach niezbędna jest stała współpraca z innymi gminami zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Działania:

- wymiana doświadczeń na różnych płaszczyznach m.in. kulturalnej, oświatowej, gospodarczej, sportowej
- promocja gminy

Wskaźniki:

- liczba wyjazdów i wizyt studyjnych

Cel strategiczny 4 Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Cel operacyjny 4.1 Zwiększone bezpieczeństwo komunikacyjne na terenie Gminy

Ważnym elementem wpływającym na poziom życia i zadowolenie mieszkańców jest bezpieczeństwo na drogach. Sprzyja ono aktywnemu spędzaniu czasu wolnego, ożywia miejscowości.

Działania:

- Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej w ciągach komunikacyjnych (np. chodniki, sygnalizacja świetlna, oznakowanie itp.),
- Prowadzenie działań edukacyjnych dla mieszkańców Gminy w każdym wieku,

Wskaźniki:

- liczba rozbudowanej i zbudowanej infrastruktury towarzyszącej w ciągach komunikacyjnych
- działań edukacyjnych dla mieszkańców z zakresu bezpieczeństwa ruchu

Cel operacyjny 4.2 Zmniejszone zagrożenie przestępczością

Dla każdego mieszkańca ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa sobie i swojej rodzinie. Potrzeb bezpieczeństwa jest jedną z najbardziej pierwotnych potrzeb, jakie ma człowiek. Jej spełnienie jest kluczowym zagadnieniem dla Gminy. Rozwój gminy, napływ nowych mieszkańców powiązany jest z zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców. Wiele działań możliwe jest poprzez aktywność samych mieszkańców niewymagające dużego wkładu finansowego.

Działania

- Tworzenie warunków i oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży,
- Zwiększenie egzekwowania istniejących przepisów w zakresie porządku publicznego,
- Powszechna edukacja mieszkańców Gminy w zakresie dbałości o bezpieczeństwo,
- Działania na rzecz wydłużenia godzin pracy Komisariatu Policji.

Wskaźniki:

- Liczba przestępstw i wykroczeń na terenie gminy
- Liczba działań edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa
- Godziny otwarcia Komisariatu Policji

Cel operacyjny 4.3 Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ochrona przed powodzią

Mieszkańcy powinni mieć pewność, że dokładane są wszelkie starania, aby ich bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ochrona przed powodzią było jak największe. W przypadku pożaru, powodzi lub wypadku jak najszybsza i sprawna reakcja może pozwolić na uratowanie życia i dobytku osób poszkodowanych. Powyższy cel prowadzi także do zapewnienia obywatelom optymalnego bezpieczeństwa ekologicznego. Walka z pożarami jest domeną straży pożarnej. Stosunkowo nowym zagadnieniem (realizowanym od kilkunastu lat) jest prowadzenie działań z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego oraz wszystkich innych miejscowych zagrożeń wśród których wymienia się np. zagrożenia powodziowe. Poważnym zagrożeniem dla środowiska są wypadki drogowe (np. cystern przewożących substancje chemiczne), do których dochodzi na drogach przebiegających przez gminę. Wzrost zagrożenia środowiska następuje po przedostaniu się substancji chemicznych do zbiorników lub cieków wodnych. Prowadzenie działań z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego wymaga wysoce specjalistycznego sprzętu jak również właściwego wyszkolenia ratowników.

Działania:

- zacieśnienie współpracy Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczych Straży Pożarnych z mieszkańcami Gminy na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa publicznego
- realizacja działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ochrona przed powodzią
- wyposażenie Straży Pożarnych
- prowadzenie inwestycji zwiększających bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ochrony przed powodzią
- realizacja programów doskonalenia kadr

Wskaźniki:

- liczba działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ochrony przed powodzią
- liczba sprzętu zakupionego dla Straży Pożarnych
- liczba inwestycji zwiększających bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ochrony przed powodzią
- liczba szkoleń i działań edukacyjnych dla kadr odpowiedzialnych za bezpieczeństwo

V. Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2016-2025 wpisuje się w Strategię Europa 2020 przede wszystkim na poziomie dwóch priorytetów:

1. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, ekologicznej i szanującej dziedzictwo przyrody oraz bardziej konkurencyjnej;
2. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, przyjaznej seniorom oraz zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2016-2025 wpisuje się w Długookresową Strategię Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, m.in. w poniższe cele:

- cel 3 - poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- cel 4 - wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- cel 5 - stworzenie Polski Cyfrowej;
- cel 6 - rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia;
- cel 7 - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- cel 11 - wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, jakim jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2016-2025 wpisuje się w Strategię Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo w obszarach:

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo - poprzez wdrażanie działań prowadzących do rozwoju kapitału społecznego oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych i zwiększenie partycypacji społecznej;
2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka - poprzez rozwój kapitału ludzkiego, w tym w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i środowiska, w tym poprzez zwiększenie wykorzystania OZE, wzrost wydajności i zwiększenie innowacyjności gospodarki;
3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna - poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2016-2025 wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. W strategii wojewódzkiej wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) odzwierciedlające potencjały i problemy rozwojowe w układzie terytorialnym, które są przedmiotem zainteresowania Strategii.

Gmina Stawiguda realizuje cele dwóch pierwszych OSI:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;

OSI - TYGRYS WARMIŃSKO-MAZURSKI

Uzasadnienie strategicznej interwencji: konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu

Kryterium wyboru: położenie ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 lub nr 16.

Oczekiwane efekty interwencji: dynamizacja procesów gospodarczych, rozwój współpracy sieciowej – w tym w zakresie innowacyjności, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost jakości życia, wzrost kooperacji krajowej i międzynarodowej.

OSI - AGLOMERACJA OLSZTYNA

Uzasadnienie strategicznej interwencji: potrzeba wzmocnienia konkurencyjności krajowej i międzynarodowej stolicy województwa i jej obszaru funkcjonalnego, delimitowanego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Kryterium wyboru: sąsiedztwo administracyjne z miastem Olsztyn.

Oczekiwane efekty interwencji: wzrost funkcji metropolitalnych Olsztyna (np. medyczne i rehabilitacyjne, kulturowe, centrum naukowo-technologiczne, wysoka specjalizacja naukowa); wzmocnienie funkcji gospodarczych (atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna); rozwój zintegrowanego systemu komunikacyjnego obejmującego aglomerację; wzrost jakości życia i rozwój środowiska dla ludzi kreatywnych; rewitalizacja społeczno-gospodarcza.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-20

Strategia wpisuje się we wszystkie cele określone w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020 oraz wyznaczone obszary interwencji:

- Osi 2.1 INTELIGENTNA GOSPODARKA WARMII I MAZUR,

Wszystkie podejmowane działania będą w rezultacie wpływały na polepszenie i wzmocnienie sektora MŚP w tym ich pozycji konkurencyjnej. Małe i średnie przedsiębiorstwa otrzymają wsparcie umożliwiające im niwelowanie niekorzystnej sytuacji, w jakiej znajdują się względem dużych firm –kapitał na rozwój działalności, dostęp do nowych rynków zbytu, niezbędnej wiedzy i technologii umożliwiających wzrost, szczególnie w obszarach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Również wsparcie dużych przedsiębiorstw ma dać rezultat w postaci impulsu do rozwoju MŚP z ich gospodarczego otoczenia.

- 2.2 KADRY DLA GOSPODARKI

Interwencja przyczyni się do ograniczenia i zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

- 2.3 CYFROWY REGION

Interwencja przyczyni się do wzmocnienia zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

- 2.4 EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Interwencja przyczyni się do wspierania aktywności związanej z wytwarzaniem i dystrybucją energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

- 2.5 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW

Interwencja przyczyni się do zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami a także promowania dostosowania do zmian klimatu.

- 2.6 KULTURA I DZIEDZICTWO

Interwencja przyczyni się do zachowania, ochrony, promowania i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego

- 2.7 INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Interwencja przyczyni się do poprawy wewnętrznej dostępności transportowej gminy oraz województwa warmińsko-mazurskiego, rozwoju i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu.

- 2.8 OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI

Interwencja przyczyni się do wspierania rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

- 2.9 DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH

Interwencja obejmuje priorytety „infrastrukturalne” (a więc przewidziane do realizacji środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) dwóch celów tematycznych polityki spójności, tj. Celu 9 „Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem” oraz Celu 10 „Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie”.

- 2.10 REGIONALNY RYNEK PRACY

Interwencja przyczyni się do zwiększenia dostępu do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników. Premiowane będą działania zmierzające do rozpoczęcia pracy na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę, przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, aktywne i zdrowe starzenie się poprzez

zmniejszenie poziomu dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność.

- 2.11 WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Interwencja przyczyni się do „Aktywnego włączenia”, poprzez „Aktywne włączenie” osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Podejmowane będą działania w celu ułatwia dostępu do zatrudnienia poprzez poprawę i wzmocnienie ich sytuacji społeczno-zawodowej, wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w „przedsiębiorstwach społecznych” oraz „ekonomii społecznej i solidarnej”.

Niniejsza Strategia będzie realizowała również cele tematyczne opisane w dokumentach strategicznych gminy, mających charakter lokalny. Do dokumentów tych możemy zaliczyć min. **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-25**. Opisany dokument opisuje cele, kierunki działań oraz propozycje projektów pozwalających na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych w gminie, w tym marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa. Strategia ta opisuje działania zmierzające do niwelowania problemów społecznych mieszkańców Gminy Stawiguda oraz wskazuje sposoby finansowania polityki społecznej. Strategia rozwoju gminy jest dokumentem, który będzie realizował cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych na zasadzie synergii a więc takim samym nakładem pracy osiągnięte zostaną lepsze wyniki. Pozwoli to na ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych takich jak patologie, ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie.

VI Wdrażanie i monitoring strategii

Kluczową rolę w procesie upowszechniania treści i wdrażania strategii odgrywać mają władze Gminy Stawiguda. W celu wyraźnego określenia odpowiedzialności za realizację programów operacyjnych dla każdego z nich należy wyznaczyć jednostkę lub osobę koordynującą. Ogólny nadzór nad realizacją strategii wykonywany będzie przez Wójta Gminy.

Strategia jest dokumentem obejmującym czas trwania więcej niż jedna kadencję. Wobec tego zapisy są na tyle uniwersalne, aby były możliwe do stosowania w zmieniającym się otoczeniu prawnym, społecznym i gospodarczym.

Za podstawę do ewaluacji traktuje się stan na 31.12.2015 r. Za bazę do wskaźników wskazujących na proces, np. wzrost, powstawanie, spadek, za bazę przyjmuje się stan 0.

Monitoring niniejszego dokumentu będą polegać na systematycznej ocenie osiągniętych wskaźników. Przykładowe rezultaty realizacji strategii zostały podane przy każdym celu operacyjnym. Bazą informacji do pomiaru mogą być dane GUS oraz instytucji i organizacji, realizujących poszczególne cele szczegółowe. Podstawą do oceny, czy strategia została zrealizowana będzie zestawienie wskaźników sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu strategicznego. Jeśli zapisane w Strategii wskaźniki zostaną osiągnięte, będzie to podstawą do stwierdzenia, iż w Gminie Stawiguda wizja rozwoju została zrealizowana.

Skuteczny monitoring i ewaluacja opierać się będą na dwóch elementach:

Zespole monitorującym Strategię – powołanym przez Wójta gminy Zespołem w skład którego będą wchodzić pracownicy podległych jednostek Gminy Stawiguda, przedstawiciele organizacji pozarządowych, radni, sołtysi i przedstawiciele Rad Sołeckich,

ocenie stanu wdrażania Strategii – ocena jej realizacji będzie przeprowadzana przez cały okres jej obowiązywania, nie rzadziej jednak niż raz na dwa lata. Pozwoli to na regularne sprawdzanie przez Zespół monitorujący bieżącego stopnia osiągania poszczególnych wskaźników oraz podejmowanie ewentualnych działań naprawczych. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie sprawozdanie przygotowane przez Zespół – zawierające informacje na temat zaawansowania poszczególnych zadań wybranych do realizacji w badanym okresie. Systematycznie prowadzony monitoring Strategii da możliwość kontrolowania działań podejmowanych w Gminie Stawiguda. Zebrane dzięki nim dane pozwolą również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć, jak też ew. aktualizację dokumentu Strategii.